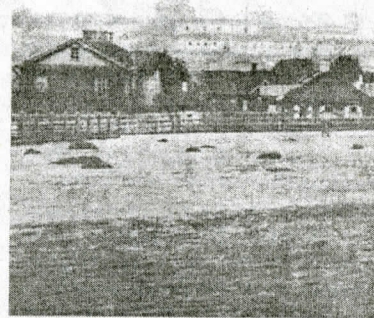

[illegible]

Песнярам роднага слова прысвячаецца

У канцы XIX – пачатку XX стст. у Мінску на Траецкай плошчы (цяпер тут тэатр оперы і балета) працаваў Траецкі базар – адзін з самых значных і ажыўленых у горадзе. Магчыма, адна з гандлярак гэтага рынку стала прататыпам гераіні верша Янкі Купалы «Бабуляка – прадаўшчыца зёлак». Дзе і калі ўпершыню быў надрукаваны верш?

**Чакаем вашыя адказы да 5 чэрвеня ўключна. Да веда-
ма чытачоў: у віктарыну можна ўключыцца з адказу на лю-
бое пытанне, бо ўвага будзе звяртацца на дакладнасць ад-
казу і, па магчымасці, яго разгорнутасць.**

Траецкая площадь
(нач. XX ст.)

Сёлетнія Купалаўскія чытанні прайшлі пад знакам юбілею класіка: 7 ліпеня спаўняецца 130 гадоў з дня яго нараджэння. Гэта ўжо дзявятая па ліку з пачатку аднаўлення навуковай традыцыі рэспубліканская канферэнцыя.

Асоба і творчасць народнага песняра нязменна прыцягваюць навукоўцаў. Гэтым разам было зайўлена звыш ста тэмаў. Упершыню яны былі прапанаваныя і новай навуковай генерацыяй – студэнтамі. Аргкамітэт быў рады вітаць і настаўнікаў, сярод якіх прысутнічалі не толькі філолагі з Гродна, але і з Карэліцкага раёна. Сярод гасцей – навукоўцы з Мінска, Брэста, Мазыра.

Традыцыйна ўрачыстае адкрыццё канферэнцыі ўпрыгожыла літаратурна-музычная кампазіцыя «Песню зямля ўскалыхала...». Беларуская зямля ўскалыхала, узгадвала

Пра місію песняра

*Чытанні ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце
імя Янкі Купалы: працяг традыцыі*

Цалкам новыя падыходы, ня-
звычайныя для традыцыйнага літа-
туразнаўства ў асэнсаванні класікі
студэнтамі Беларускай акадэміі мас-
тацтваў разгледзела Г. Адамовіч.
Новае пакаленне па-новаму ўспры-
мае вобразна-мастацкі свет Купалы.
У гэтым успрыняцці шмат спроща-
нага, на першы погляд спрымітыві-
заванага. Але гэта ўжо незваротныя
працэсы нашага часу.

Упершыню шаноўным госцем і ўдзельнікам канферэнцыі быў знакаміты краязнаўца са Слоніма С. Чыгрын. Ён прэзентаваў сваю новую кнігу «Па слядах Купалы і Коласа», якая дасканала ўпісалася ў кантэкст Купалаўскіх чытанняў, і зборнік паэта-земляка Алеся Сучка, што нядаўна пабачыў свет дзякуючы ягонай руплівасці.

Музей Цёткі, які працуе ў Астрынскай школе, ураджае і багатымі экспазіцыямі, і густойным мастацкім афармленнем. і

Традыцыйна ўрачыстае адкрыццё канферэнцыі ўпрыгожыла літаратурна-музычная кампазіцыя «Песню зямля ўскалыхала...». Беларуская зямля ўскалыхала, узгадвала геніяльную постаць вялікага песняра. А ягоная песня ў сваю чаргу ўскалыхала наш Край. Над ім пранеслася Купалава Слова, бо было заяўлена паэтам на свет цэлы, што абяздолены і абязмоўлены люд гэтага Краю жыве, жыве Беларусь. Слова Купалава надзвычай песеннае. Прагучалі песні на верш «Шчаслівасць», у якім паэт імкнецца вызначыць, што ёсць шчасцем для песняра, што ёсць шчасцем для чалавека. І адказвае — воля, свабода. Воля, якую дае ўзлёт сакаліных крылаў, агні зарніцаў.

Лірыка-Купалу глыбока хвалявала краса зямлі пад вечным Небам, цуд ляснога царства, глыбіні ляснога возера. Песня «Лясное возера» перанесла ў зачараваны край беларускай мінуўшчыны. А яшчэ шчасцем для песняра — каханая, тая, для якой збудаваў неадсяжны пасад, для якой спяваў найдасканалую песню. Дык кім жа была яна для паэта? Купала адказаў на гэтае пытанне ў сваім класічным вершы «А яна...».

Два гады таму ў літаратурна-музычнай кампазіцыі «З Купалавым Словам», якую арганізатары віталі ўдзельнікаў чытанняў, прысутных асабліва ўразіла «Малітва» ў выка-

Удзельнікі канферэнцыі перад школай у Астрыне

нанні Алены Каданавай. Гэтым разам Алена зноў спявала гэтую песню. Спявала на біс і на развітанне. Гэта было яе апошняе выступленне на нашым навуковым форуме ў якасці студэнткі, бо яна ўжо — выпускніца. «Малітва», якую Купала натхніла прамаўляе да Магутнага Бога, да Неба і да ўсіх нас, у многіх выклікала на вачах слёзы.

Традыцыйна на пленарным пасяджэнні слова меў прафесар кафедры беларускай мовы І. Лепшаў. Ён не толькі пазнаёміў з сваім дакладам «Функцыянальнае выкарыстанне фразеалагізмаў у «Тутэйшых» Янкі Купалы», які пазней будзе неаднойчы згаданы іншымі выступоўцамі, але і прачытаў пранікнёны артыкул пра стан роднай мовы.

Адметнасць сёлетніх чытанняў у тым, што асноўная частка мерапры-

емстваў праходзіла на Шчучыншчыне, у мясцінах, звязаных з першай беларускай паэткай XX стагоддзя, паплечніцай Купалы Алаісай Пашкевіч. Напачатку наведалі яе магілу ў Старым Двары, дзе прагучаў паэтычны рэквіем «На магіле ўзды дубам...». Вершы паэткі чыталі студэнты-філолагі.

У Астрынскай сярэдняй школе імя Алаізы Пашкевіч, з якой выкладчыкі кафедры беларускай літаратуры стала супрацоўнічаюць, заўсёды радыя гасцям. Усіх, хто з'яўляецца тут, найперш сустракае сама паэтка. Прыгожы помнік ёй усталяваны ў цэнтры школьнага двара. А ў падрыхтаванай па-святочнаму актавай зале ўдзельнікаў канферэнцыі звонкай песняй віталі мясцовыя спявачкі. Асабліва прыемна было сябрам аргкамітэта пабачыць на сцэне якраз такі партрэт Купалы, які быў змешчаны і на нашай праграме. Атрымалася такая выпадковая суаднасць.

У сваё прывітальнае слова дырэктар школы Ю. Пыш уклаў і гонар за свой край, што падараваў беларусам вялікую паэтку, і зацікаўленасць у такіх сустрэчах, і пажаданне плёну ўдзельнікам навуковай імпрэзы.

У другім пленарным пасяджэнні напачатку слова мелі два навукоўцы: прафесары ГрДУ А. Пяткевіч — нязменны арганізатар Купалаўскіх чытанняў у далёкія 1950–1960 гады і І. Жук, дзякуючы якому гэтае свята навуцы было адноўлена ў нашым універсітэце праз трыццаць гадоў, восенню 1995-га.

Нязменна ўвагу навукоўцаў выклікаюць выступленні П. Васючэнкі, які і гэтым разам прапанаваў цікавую тэму — «Купала як дэміург: жыццесцвярдзальная місія песняра».

роуплівасці.

Музей Цёткі, які працуе ў Астрынскай школе, уражвае і багатымі экспазіцыямі, і густоўным мастацкім афармленнем, і той прыемнаю атмасферай, якая там пануе. Экскурсію гэтым разам правяла ягоная загадчыца, настаўніца беларускай мовы і літаратуры А. Балабан. Тут беражліва захоўваецца ўсё, што звязанае з жыццём і творчасцю Цёткі, сабраныя матэрыялы літаратурнага краязнаўства. Захаваўся фотаальбом, у якім адлюстраванае адкрыццё музея. Традыцыйную стужку тады пераразаў А. Пяткевіч. Самым каштоўным экспанатам з'яўляецца сервант з дома Пашкевічаў, які цудам захаваўся і быў перададзены музею. Рэчы, да якіх дакраналіся рукі вялікіх Асобаў, маюць незвычайную сілу, бо ўвабралі іх энергетыку. Гаспадыня музея заўсёды запрашае юных наведнікаў дакрануцца да гэтай рэчы. І такая прапанова заўсёды ўспрымаецца з радасцю. Зрэшты, і сталымі наведнікамі таксама.

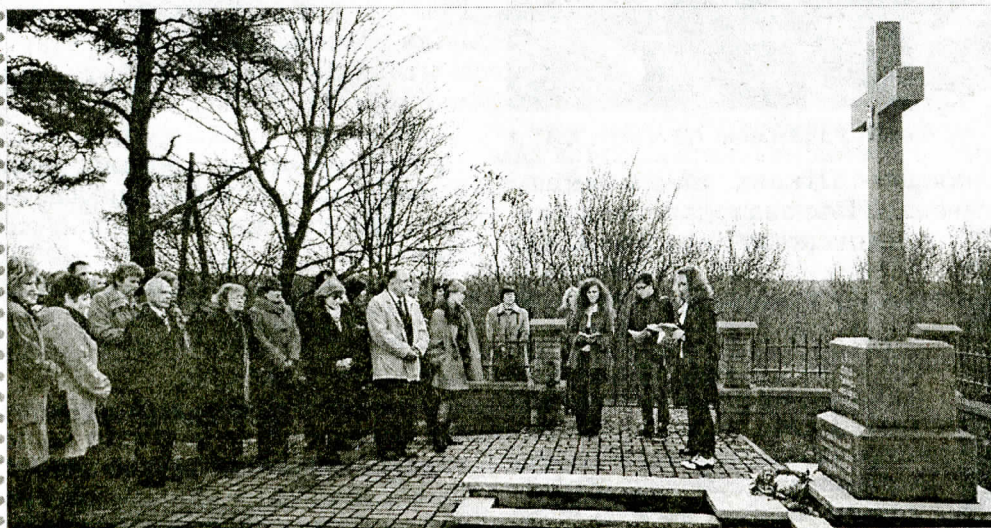
Вечаровая сяброўская сустрэча праходзіла ў той жа прыязнай атмасферы, як і ўся канферэнцыя. Выступалі нашыя шаноўныя госці, а гэта найперш дацэнт кафедры беларускай літаратуры Мазырскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя І.П. Шамякіна Т. Нухадзіна, якая ўжо пяты раз нязменна прысутнічае на Купалаўскіх чытаннях, выпускніца нашага ўніверсітэта, загадчык аддзела Інстытута мовы і літаратуры НАН Беларусі А. Манкевіч і іншыя. Слова ад імя студэнтаў хараша прагучала з вуснаў выдатніцы, актыўнай удзельніцы ўсіх факультэцкіх імпрэзаў Кацярыны Амбражэвіч.

Дзень атрымаўся надзвычай насатым, плённым.

21 красавіка ў касцёле Дабравешчання Найсвяцейшай Дзевы Марыі адбылася памінальная служба «Вечны спакой дай ім...» Яну Луцэвічу і Алаізе Пашкевіч, праведзеная святаром і вернікамі грэка-каталіцкай гродзенскай парафіі.

Спадзяемся, што традыцыя правядзення Купалаўскіх чытанняў больш не перарвецца.

Ала ПЕТРУШКЕВІЧ,
г. Гродна

На магіле А. Пашкевіч у Старым Двары